

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot vaststelling van overgangsregelen met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe voorschriften nopens de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting (Overgangswet ruimtelijke ordening en volkshuisvesting).

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

§ 1. *Algemeen.* Het stemt de ondergetekenden tot voldoening dat men zich van verschillende kanten wel met het onderhavige wetsontwerp kon verenigen. Vele leden, die gezien de uitvoerige en diepgaande behandeling van het ontwerp in de Tweede Kamer, wilden volstaan met het stellen van een paar vragen over enkele, nog niet geheel duidelijke onderdelen daarvan, verklaren akkoord te gaan met de figuur van een afzonderlijke invoeringswet om de nieuwe wettelijke regelingen betreffende de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting in werking te doen treden. Ook hiervan nemen de ondergetekenden gaarne akte.

Dezelfde leden hebben het echter betreurd, dat er op het tijdstip van inwerkingtreding van de zo juist genoemde regelingen, met de gehele legislatieve gang van zaken 10 jaar gemoeid zal zijn geweest en dat terwijl er huns inziens zo'n dringende behoefte bestaat aan een modern wettelijk statuut voor de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening. Zij dringen er dan ook op aan om met kracht te bevorderen niet alleen, dat meergenoemde nieuwe regelingen medio 1965 in werking zullen treden, doch tevens dat in elk geval te zelfder tijd de belangrijkste uitvoeringsbesluiten in het *Staatsblad* zullen verschijnen. De ondergetekenden zouden, wat dit laatste punt betreft, willen opmerken, dat een in werking treden van de wetten, zònder dat de belangrijkste uitvoeringsvoorschriften tegelijkertijd in werking treden, hun moeilijk denkbaar lijkt. Deze inwerkingtreding zal derhalve in elk geval gelijktijdig moeten geschieden. Zij zouden daaraan willen toevoegen, dat ook zij zich van de behoefte aan een nieuw wettelijk statuut als door de hier aan het woord zijnde leden bedoeld, ten volle bewust zijn. Van hun kant zullen zij dan ook gaarne al het mogelijke verrichten om de genoemde streefdatum — medio 1965 — inderdaad te halen. Zij hopen, dat de verschillende instanties aan wie advies is of nog zal worden gevraagd te dezen hun medewerking zullen verlenen. Niettemin zou de eerste ondergetekende er aan willen herinneren dat, zoals hij bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer heeft gezegd (*Handelingen* II, zitting 1963—1964, blz. 1735, rechterkolom) het apparaat van het departement, dat deze zaak moet opvangen, beperkt is van omvang en met andere zaken reeds méér dan bezet is. Dit neemt overigens niet weg, dat de eerste ondergetekende zich meer zou verheugen, als het nieuwe wettelijke bestel medio 1965 metterdaad zou kunnen gaan werken.

Vele andere leden, die vooropstelden, dat zij waardering hadden voor het inzake de onderhavige materie in gemeen

overleg met de Tweede Kamer bereikte resultaat, blijken evenmin bijzonder te spreken te zijn over de huns inziens trage gang van zaken met betrekking tot het tot stand komen van de Woningwet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Overgangswet. Zij wijzen erop, dat het snelle tempo waarin de urbanisatie zich voltrekt, de sterk groeiende behoefte aan recreatiegelegenheid en aan verkeersvoorzieningen, alsmede de wilde grondspeculatie een krachtig en doelbewust planologisch beleid dringend noodzakelijk maken. Hoewel het huns inziens niet mogelijk is een dergelijk beleid ook nu al te voeren, zijn zij van oordeel, dat een overgangsfase daarvoor in het algemeen niet bevorderlijk is. Bekorting van die overgangsfase lijkt hun daarom gewenst. In dit verband hebben ook zij gevraagd of de Regering 1 juli 1965 nog haalbaar lijkt. De ondergetekenden kunnen deze leden — met verwijzing overigens naar hetgeen zij aangaande dit tijdstip zo juist hebben opgemerkt — de verzekering geven, dat ook zij een zo kort mogelijke overgangsfase prefereren. De Regering heeft daarvan ook in het verleden al blijk gegeven. De ondergetekenden mogen er in dit verband aan herinneren, dat de Regering zich steeds heeft verzet tegen het verlangen om de in het onderhavige ontwerp op enkele plaatsen genoemde „aanpassingsperiode” (maximaal 5 jaar) te verlengen (vgl. Bijl. *Handelingen II*, zitting 1962—1963 — 5455, nr. 8, blz. 7). Aldaar is er onder meer op gewezen, dat de periode, gedurende welke twee verschillende wettelijke regelingen ten aanzien van een bepaalde materie door elkaar heen werken, niet langer moet worden gehandhaafd dan strikt noodzakelijk is. De hier aan het woord zijnde leden hebben deze kwestie min of meer indirect zelf wederom aan de orde gesteld door hun vraag wat er moet gebeuren als zou blijken, dat als gevolg van het tekort aan ervaren stedenbouwkundigen, genoemde termijn van 5 jaar te kort is. Het eenvoudigste zou naar hun mening dan zijn verlenging van die termijn voor te stellen, doch dat kan weer tot gevolg hebben, dat de volledige doorwerking van de beginselen van de Wet op de Ruimtelijke Ordening nog langer op zich zal laten wachten. De ondergetekenden zouden zich over de vraag wat er in een dergelijke situatie zou moeten worden ondernomen, thans nog niet willen uitspreken. De beantwoording van deze vraag is namelijk in sterke mate afhankelijk van de feitelijke omstandigheden. Zou b.v. blijken, dat na 5 jaar de aanpassing nog maar in een gering aantal gemeenten haar beslag niet heeft gekregen, dan is het wellicht niet eens nodig verlenging te overwegen en zou de zaak gevoelig aan het beleid van de colleges van Gedeputeerde Staten kunnen worden overgelaten. Moeilijker wordt het echter als zou blijken, dat de aanpassing in het merendeel der gevallen nog niet tot stand is gekomen. Ook dan echter bestaat er nog keuze tussen verlenging in het algemeen of het scheppen van de mogelijkheid van incidentele verlenging. Daarover zal dan de wetgever moeten beslissen. De ondergetekenden blijven er overigens op vertrouwen, dat mede als gevolg van de inspanning der lagere publiekrechtelijke organen, een en ander niet nodig zal zijn.

§ 2. *Artikel 10*. Het verheugt de ondergetekenden, dat vele leden, die de wijziging van het oorspronkelijke artikel 10 door de aanvaarding van het amendement van de heer Kolf-schoten c.s. een verbetering achtten, meerbedoelde termijn van 5 jaar redelijk vonden. In die termijn zit inderdaad — de ondergetekenden zijn dat met genoemde leden eens — een nuttige stimulans voor de modernisering van bestaande stedenbouwkundige voorschriften. Met betrekking tot de vraag, welke sanctie er is voorzien indien een gemeenteraad nalaat de aanpassing binnen 5 jaar te bewerkstelligen, delen de ondergetekenden mede, dat een uitdrukkelijke sanctie in de wet niet wordt genoemd. Zodra de Wet op de Ruimtelijke Ordening, tezamen met het onderhavige wetsontwerp, in werking treedt, kunnen Gedeputeerde Staten echter de gemeenteraad verplichten een bestemmingsplan vast te stellen of te herzien (artikel 37, tweede lid). Zij kunnen van deze bevoegdheid derhalve gebruik maken ook voordat de termijn van 5 jaar is verstreken. De ondergetekenden vertrouwen, dat de colleges van Gedeputeerde Staten van genoemde bevoegdheid waar nodig gebruik zullen maken.

Sommige leden verklaarden zich met betrekking tot het gestelde in artikel 10 van het ontwerp — mede gelet op de ter zake gevoerde discussie in de Tweede Kamer — nog niet geheel bevredigd. Zij waren voorshands van oordeel, dat er ten aanzien van de verschillende schadekwesties zo ingewikkelde, zo zeer aan verschillende rechtsbeginselen rakende vragen van een zodanig elementair belang voor vele betrokkenen rijzen, dat te dezen niet alles aan de jurisprudentie kan worden overgelaten. Zou het niet de taak van een Staatscommissie zijn hiervoor bepaalde richtlijnen te formuleren, zo vragen zij met name aan de eerste ondergetekende. Deze ziet hierin echter niet veel heil. Het gaat in casu namelijk om een materie waarmede al twee Staatscommissies — die van 1938 en die van 1947, naar hun voorzitters meestal de commissie-Frederiks en de commissie-Van den Bergh genoemd — zich hebben beziggehouden zonder verder te komen dan enkele, min of meer vage beginselen. Hieruit blijkt wel, dat het een bijzonder lastige materie betreft. De ondergetekenden menen dan ook te dezen hun vertrouwen in de jurisprudentie te moeten stellen. Deze zal zich uiteraard moeten ontwikkelen. Daaruit zal dan op den duur wel een aantal criteria oprijzen, waaraan verzoeken om schadevergoeding moeten worden getoetst. De ondergetekenden zien tegen zodanige ontwikkeling geen overwegende bezwaren. Ook op ander terrein toch komt men dergelijke geleidelijke ontwikkelingen tegen. Wat wèl van belang is, is dat de jurisprudentie zich inderdaad *geleidelijk* kan ontwikkelen. Vandaar dat de ondergetekenden overwegend bezwaar hadden en hebben tegen het van toepassing verklaren van het nieuwe schadevergoedingsregime op de bestaande plannen. Dat immers zou kunnen leiden tot een lawine van verzoeken. De eerste ondergetekende moge te dezer zake ook van zijn kant verwijzen naar zijn betoog in de Tweede Kamer (*Handelingen II*, zitting 1963—1964, blz. 1735—1736).

§ 3. *Artikelen 17—28*. De enige leden, die hun instemming betuigden met het voorstel de paragrafen 2 en 3 van de Wederopbouwwet voorshands te handhaven, mogen de ondergetekenden er op wijzen, dat in het wetsontwerp zoals dat thans luidt, de handhaving van paragraaf 2 niet meer voorkomt. De redenen, die daartoe hebben geleid, zijn uiteenzet op blz. 2, linkerkolom van de Nota van Wijzigingen (Bijlagen *Handelingen II*, zitting 1962—1963 — 5455, nr. 4). De ondergetekenden vertrouwen, dat genoemde leden na kennisneming van deze toelichting, het laten vervallen van paragraaf 2 zullen kunnen billijken. Dezelfde leden hebben opgemerkt, dat aan een bepaling als die van artikel 20 der Wederopbouwwet ook nà het vervallen daarvan — volgens het onderhavige ontwerp 5 jaar na de inwerkingtreding daarvan — behoefte zal bestaan, daar anders de bouw zal worden afgeremd. De ondergetekenden zouden hiertegenover willen stellen, dat onder vigeur van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de colleges van burgemeester en wethouders een veel verdergaande bevoegdheid om bestemmingsplannen te wijzigen c.q. uit te werken is toegekend dan onder de huidige wet het geval is. Ook is hun bevoegdheid om te „anticiperen” op een nieuw plan — vgl. artikel 50, zesde lid, der Woningwet — verruimd. Dientengevolge zal de behoefte aan een bepaling, welke het mogelijk maakt om incidenteel, in afwijking van de wet, vergunning te verlenen voor de uitvoering van een bouwplan, dat in strijd is met het bestemmingsplan, verminderen. Artikel 20 van de Wederopbouwwet is overigens niet in de eerste plaats geschreven om bouwvergunningen te kunnen verlenen voor gebieden, waarvoor nog géén uitbreidingsplan geldt, doch veel eerder om belemmeringen, welke voortvloeien uit een dergelijk plan te kunnen elimineren. Het ontbreken van een uitbreidingsplan toch kan nimmer een beletsel zijn voor het verlenen van bouwvergunning.

Sommige leden hebben gevraagd of hangende de beslissing om rijksgoedkeuring de procedure voor toepassing van meer-genoemd artikel 20 mag worden doorlopen. Zij citeren hierbij de eerste ondergetekende, waar hij heeft gezegd, dat bouwvergunning niet mag worden verleend, voordat de rijksgoedkeuring er is. De eerste ondergetekende zou hierop willen antwoorden,

dat de Wederopbouwwet in dit opzicht weinig twijfel laat; hetgeen hij heeft gezegd tijdens het overleg met de bijzondere commissie uit de Tweede Kamer was niet meer dan het aanhalen van de wet. De wet laat zijns inziens geen andere uitleg toe dan dat ook Gedeputeerde Staten, ingeval van toepassing van artikel 20, het besluit van burgemeester en wethouders niet mogen goedkeuren, alvorens de rijksgoedkeuring is verleend. Zulks impliceert overigens niet, dat de procedure niet alvast kan worden ingezet. Daartegen lijkt geen bezwaar te bestaan.

§ 4. *Artikelen 29—32.* Het verheugt de ondergetekenden, dat vele leden — en vele andere leden met hen — reeds nu hun instemming hebben betuigd met de strekking van de door de eerste ondergetekende aangekondigde wijziging van de wet houdende voorlopige regeling van het Nationale Plan en streekplannen. Het ontwerp van deze wijziging is inmiddels bij de Tweede Kamer ingediend. De ondergetekenden vertrouwen erop, dat de tijdwinst, welke zij beogen te bereiken door deze wijziging te vervatten in een afzonderlijk ontwerp, inderdaad zal worden behaald.

De opmerking van vele hiervoor genoemde leden, dat de opvatting van de Regering, dat deze wijziging „geen enkel verband houdt met de overgang van het oude recht naar de nieuwe wettelijke regeling op het gebied van de ruimtelijke ordening” sterk overdreven aandoet, menen de ondergetekenden te moeten bestrijden. Het argument, dat genoemde leden aanvoeren — de wijziging van artikel 29 van eerdergenoemde wet — spreekt hun niet aan. Gesteld wordt, dat het hier in feite zou gaan om het creëren van een nieuwe bevoegdheid, waarbij enig verband als bedoeld evenmin aanwezig is. De ondergetekenden menen, dat deze voorstelling van zaken niet geheel juist is. Het geval doet zich immers voor, dat door het vervallen van het instituut van het Nationale Plan in de Wet op de Ruimtelijke Ordening — voornoemde leden wijzen daar zelf in het verdere verloop van het verslag op — dit Nationale Plan in de nog tijdelijk te handhaven artikelen van de voorlopige wet moeilijk langer kan worden genoemd. Daarom moest worden gezocht naar een omschrijving, welke ten naaste bij een situatie weergaf, waarin onder de huidige (voorlopige) wet het maken van bezwaar mogelijk zou zijn. Zulks houdt naar het de ondergetekenden voorkomt rechtstreeks verband met de overgang van de oude op de nieuwe wetgeving. Het creëren van een *nieuwe* bevoegdheid heeft daarbij niet voorgezeten.

Meergenoemde vele leden stellen bij een en ander overigens terecht de vraag, welke normen zullen worden gehanteerd bij de beoordeling van de vraag of bepaalde grondaankopen of werken een goede nationale ruimtelijke ontwikkeling zullen schaden. Naar de mening van de ondergetekenden zal een eventueel nationaal facetplan hierbij inderdaad een rol kunnen spelen. Zij zouden voorts willen wijzen op het bepaalde in artikel 2, eerste lid van de Wet op de Ruimtelijke Ordening alwaar wordt gewaagd van het Regeringsbeleid inzake de ruimtelijke ordening en van uitkomsten daarvan. Ook daaraan zal de vraag: schadelijk of niet, kunnen worden getoetst.

Met de mening van de ook reeds genoemde, vele andere leden, dat zolang nog moet worden gewerkt met een aantal bepalingen van de voorlopige wet, het gewenst is deze regeling zo perfect mogelijk te maken stemmen de ondergetekenden geheel in.

De vele leden, hiervoor aan het woord, hebben nog opgemerkt, dat er ten aanzien van de bestaande schadevergoedingsverordeningen met betrekking tot de streekplannen enige onduidelijkheid en rechtsonzekerheid is gebleven. Het had huns inziens de voorkeur verdiend deze verordeningen te laten vervallen. Zulks zou naar hun mening geheel hebben gepast in het systeem van de nieuwe wet. De ondergetekenden kunnen deze opvatting in zoverre beamen, dat ook zij van mening zijn, dat van schade ten gevolge van een streekplan „nieuwe stijl”, gezien het karakter daarvan, moeilijk meer zal kunnen worden gesproken. Aan de andere kant mag echter niet worden voorbijgezien, dat bedoelde provinciale verordeningen zgn. „autonome” verordeningen zijn, welke bovendien niet eens een

onderwerp betreffen, waarvoor bij de Wet op de Ruimtelijke Ordening of de Woningwet voorschriften zijn gegeven. Zij kunnen daarom niet bij het onderhavige wetsontwerp worden betrokken. De in de ogen van genoemde leden vreemd aandoende passages uit de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer zijn hiervan het rechtstreekse gevolg. Of er tóch nog enig rechtsbelang is gediend met het voortbestaan van de bestaande verordeningen, lijkt de ondergetekenden niet aannemelijk. Als de Staten der onderscheiden provinciën deze verordeningen zouden intrekken — wat hun vrij staat — is dat de ondergetekenden wel.

§ 5. *Artikelen 33—36.* Dat vele leden het juist en consequent achten om, nu artikel 49 in de Wet op de Ruimtelijke Ordening is opgenomen, artikel 40b der Onteigeningswet te laten vervallen, hebben de ondergetekenden met voldoening vastgesteld. De in eerstgenoemd artikel vervatte regeling maakt het inderdaad overbodig om een stelsel te handhaven, waarbij eventuele planschade wordt verdisconteerd in de schadeloosstelling bij onteigening, welke daardoor een min of meer fictief karakter krijgt.

Genoemde leden verwachten van deze regeling wel een stroom van beroepen bij de Kroon, waardoor de ambtelijke voorbereiding van de daarop te nemen beschikkingen zal gaan stokken. Zij vragen reeds nu hoe de Regering zich voorstelt dit gevaar te voorkomen. Een exact antwoord hier is uiteraard nù moeilijk te geven. De ondergetekenden hopen echter bij bedoelde ambtelijke voorbereiding gebruik te kunnen maken van de in de loop der jaren door de Centrale Commissie voor de Onteigeningsvergoedingen opgedane kennis en ervaring. Ook thans reeds wordt deze commissie bij de voorbereiding van in beroep te nemen beslissingen (b.v. inzake grondaan- en verkopen) regelmatig ingeschakeld.

Eerdergenoemde leden hebben nog het geval te berde gebracht, wie bevoegd is (een vergoeding voor) planschade vast te stellen, indien een gemeentebestuur in gebreke mocht zijn gebleven voorschriften met betrekking tot een bouwverbod of tot vaststelling van zgn. bijzondere rooilijnen tijdig aan te passen aan de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Het lijkt de ondergetekenden in overeenstemming met de strekking van het — tengevolge van de aanvaarding van het amendement-Kolfschoten — gewijzigde artikel 10 van het onderhavige wetsontwerp te zijn, dat in zodanig geval aan de raad kan worden verzocht om een tegemoetkoming. De bedoeling van het amendement was toch om na ommekomst van de „aanpassingstermijn” het *nieuwe* schadevergoedingsregime van toepassing te doen zijn óók op de oude, nog niet aangepaste stedenbouwkundige regelingen. De rechter zal goed doen hiermede in voorkomend geval rekening te houden. Zou hij echter in geval van onteigening bij de bepaling van de „werkelijke waarde” de invloed van het bouwverbod of de bijzondere rooilijn op de waarde van de grond tóch conform artikel 34 van het onderhavige wetsontwerp elimineren, dan lijkt zulks voldoende reden om een nadien alsnog tot de raad gericht verzoek om vergoeding van planschade af te wijzen. Zou daarentegen vóór de uitspraak van de rechter vergoeding van planschade overeenkomstig artikel 49 zijn verkregen, dan zal deze ingevolge het bepaalde in het voor deze gevallen gehandhaafde artikel 40b der Onteigeningswet in mindering moeten worden gebracht.

Enige leden hebben zich uitgesproken voor een snellere onteigeningsprocedure met het oog op het belang van de volkshuisvesting. Die procedure zou echter met allerlei waarborgen van rechtszekerheid omkleed dienen te worden.

Ook vele andere leden verklaarden met voldoening te hebben vernomen, dat aan het vraagstuk van de versnelling van de onteigeningsprocedure alle aandacht wordt gewijd. Zij hebben hieraan beschouwingen vastgeknoopt over de prijsstijging van onroerend goed als gevolg van „wilde speculatie”, welke huns inziens vooral schrikbarende vormen heeft aangenomen waar het de voor recreatie bestemde gronden betreft. Deze gronden zouden naar hun mening dan ook zo spoedig mogelijk in handen van de overheid moeten komen. De bestaande Onteigeningswet is daartoe echter, zo menen zij, ontoereikend.

Genoemde leden hebben in dit verband nog gewaagd van de moeilijkheden voor gemeentebesturen om een vooruitziend beleid te voeren. Onteigening immers, zo betogen zij, is slechts mogelijk op basis van een bestemmingsplan, doch het vaststellen van een bestemmingsplan voor het gehele gebied der gemeente zal vermoedelijk in menig geval op bezwaren stuiten. Wel trachten gemeentebesturen aan de eisen, welke een vooruitziend beleid stelt, tegemoet te komen door gronden, welke nodig zijn voor toekomstige stadsuitbreiding, tijdig aan te kopen, doch dat schept weer nieuwe problemen, als de colleges van Gedeputeerde Staten de prijs te hoog achten. Meer-genoemde leden besluiten hun betoog dan ook met de noodzaak van enig stelsel van prijsbeheersing voor bouwgrond nog eens te onderstrepen.

De ondergetekenden zouden naar aanleiding van deze beschouwing en de daaraan verbonden slotsom willen opmerken, dat al worden zij in verband met onteigeningsproblemen naar voren gebracht, de relatie met het onderhavige wetsontwerp toch te ver verwijderd is om in het kader van dat ontwerp over een en ander met vrucht te kunnen discussiëren. De ondergetekenden zouden daarom slechts willen volstaan met de mededeling, dat er huns inziens nog andere middelen dan verruimde onteigeningsmogelijkheid en prijsbeheersing zijn om tegen de prijsstijging van onroerend goed met al haar — de ondergetekenden erkennen het — vaak kwalijke gevolgen een dam op te werpen. Wat in het bijzonder de voor recreatie bestemde gronden betreft, denken zij daarbij vooral aan stringente handhaving van stedenbouwkundige voorschriften. De hoop, dat het daarmee zo'n vaart niet zal lopen, verlokt immers dikwijls kopers om voor dergelijke gronden hoge prijzen te betalen. De ondergetekenden zouden echter, zoals gezegd, hierop thans niet diep willen ingaan. Wel zouden zij nog enkele kanttekeningen bij het betoog van voornoemde leden willen plaatsen. In de eerste plaats deze, dat de gemeenteraden ingevolge de Wet op de Ruimtelijke Ordening verplicht zijn om voor het gehele gemeentelijke grondgebied buiten de bebouwde kommen een bestemmingsplan vast te stellen. Waarom dit op bezwaren zou kunnen stuiten is de ondergetekenden niet recht duidelijk. Ook nu immers al is vrijwel het gehele grondgebied des lands in enig uitbreidingsplan begrepen. De omstandigheid, dat grond in zodanig plan is begrepen, betekent overigens niet — dit is een tweede opmerking —, dat daarmee ook de noodzaak van onteigening van die grond vaststaat. Onteigening toch kan, naar luid van artikel 1 der Onteigeningswet, alleen plaatsvinden in het publiek belang — in casu — de gemeente. Voormelde omstandigheid heeft slechts tot gevolg, dat een verklaring bij de wet, dat bedoeld belang onteigening vordert, niet nodig is. Dat belang en die noodzaak zullen nochtans aanwijsbaar moeten zijn, wil onteigening ten behoeve van de uitvoering van een bestemmingsplan voor goedkeuring in aan-

merking komen. De regel, dat raadsbesluiten tot onteigening niet worden goedgekeurd, zo de eigenaar zelf bereid — en in staat — is het uitbreidingsplan te verwezenlijken, is derhalve niet zonder redelijke zin. In het algemeen immers zal in dat geval de noodzaak, dat de gemeente door middel van onteigening het plan zelf doet uitvoeren, moeilijk zijn aan te tonen. De eerste ondergetekende zou hieraan intussen willen toevoegen, dat het slechts sporadisch voorkomt, dat om genoemde reden goedkeuring aan een onteigeningsbesluit wordt onthouden. De bereidheid van en de mogelijkheid voor de eigenaar om het plan uit te voeren plegen zeer kritisch te worden onderzocht en worden meestal, na weging, te licht bevonden.

De ondergetekenden zouden ten slotte van hun kant nog eens naar voren willen brengen, dat zij gaarne bereid zijn de gehele onteigeningsprocedure aan een diepgaand onderzoek te onderwerpen en daarbij na te gaan waar verbetering of versneling mogelijk is. Dit betreft dus zowel de administratieve fase van de procedure als het geding voor de rechter. Van de wenselijkheid van een dergelijk onderzoek zijn ook zij overtuigd.

*De Minister van Volkshuisvesting
en Bouwnijverheid,*

P. BOGAERS.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

E. H. TOXOPEUS.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 16 juli 1964.

IN 'T VELD
NIERS
TJALMA (voorzitter)
VAN RIEL
KNOTTNERUS.